

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การนิเทศงาน (Supervision) เป็นกิจการที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการบริหารงานอย่างมากที่ไม่สามารถจะแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด การนิเทศงานเป็นกระบวนการขั้นหนึ่งของการบริหาร และหลักการนิเทศที่สัมพันธ์กับกระบวนการในขั้นต่าง ๆ ของการบริหารด้วย

ความหมายของการนิเทศงาน (Supervision) นั้น ตามแนวความคิดดั้งเดิมและประเพณีที่ปฏิบัติกันมาเป็นที่เข้าใจว่า การนิเทศคือการตรวจตรา (Inspection or Checking) ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในบังคับบัญชา เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่างานนั้นได้กระทำสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ฉะนั้นกิจกรรมของการนิเทศจึงมักจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดหากมีข้อบกพร่องต่าง ๆ ปรากฏ หรือเมื่อผลงานนั้น ๆ ไม่เป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชา ประกอบกับพฤติกรรมส่วนตัวของผู้นิเทศที่มักจะ เป็นไปโดยการใช้อำนาจ จึงทำให้ผู้ถูกนิเทศมีแนวความคิดของการนิเทศว่าเป็นการจับผิด ทำให้เกิดความขัดแย้งไม่บังเกิดผลเท่าที่ควร ต่อมาเมื่อแนวความคิดทางการศึกษาและแนวความคิดทางการบริหารได้เปลี่ยนแปลงไปจากกระบวนการใช้อำนาจมาสู่ระบบประชาธิปไตย แนวความคิดของการนิเทศก็ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย ในหนังสือ คู่มือ "การนิเทศงานพยาบาลสาธารณสุข" ของกองการพยาบาล กรมส่งเสริมสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ปี 2517 ได้ให้ความหมายไว้ว่า "การนิเทศงาน (Supervision) เป็นกระบวนการที่รวมไว้ ซึ่ง การติดตาม ตรวจสอบ การควบคุม การประเมินผล และการแนะแนวทางในการปฏิบัติงาน"¹

¹กองการพยาบาล, คู่มือ การนิเทศงานพยาบาลสาธารณสุข (พระนคร: 2517),
หน้า 3.

นักการศึกษาชื่อ Pettes ให้ความหมายของการนิเทศงานไว้ในหนังสือ "Supervision in Social Work" ว่า "การนิเทศเป็นงานส่วนหนึ่งของการบริหารงานโดยการสอนและการช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีใจ"¹

เนื่องจากการนิเทศงาน (Supervision) และการบริหารงานเป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันดังกล่าวมาแล้ว และในองค์การพยาบาลผลิตภัณฑ์ของการบริหารแตกต่างไปจากองค์การอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์ของการบริหารการพยาบาลคือประสิทธิภาพของการพยาบาลผู้ป่วย ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์อันสำคัญของแผนกบริการพยาบาล ผลิตภัณฑ์ของการบริหารการพยาบาลเกี่ยวข้องกับความรู้สึกและภาวะของผู้ป่วยซึ่งไม่อาจวัดได้แน่นอนเหมือนผลิตภัณฑ์ในรูปวัตถุ ข้อแตกต่างในลักษณะของผลิตภัณฑ์นี้เองทำให้การบริหารการพยาบาลมีภาวะยุ่งยากซับซ้อนมากกว่าการบริหารงานในองค์การอื่น ๆ เพราะว่าการปฏิบัติงานและผลงานเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งยากต่อการวางหลักเกณฑ์และการประเมินผลให้แน่นอนได้ อย่างไรก็ตามในองค์การพยาบาลก็ได้ใช้วิธีการนิเทศงาน (Supervision) เป็นกระบวนการอันหนึ่งที่จะทำให้การบริหารงาน (Administration) บรรลุตามจุดมุ่งหมายขององค์การ

ในองค์การพยาบาลนั้นอาจกล่าวได้ว่างานนิเทศการพยาบาลทำได้ในบุคคลหลายระดับ เช่น ผู้ตรวจการพยาบาลทำการนิเทศให้แก่หัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ ส่วนหัวหน้าตึกก็ทำการนิเทศกับพยาบาลประจำการและบุคคลากรในหน่วยงาน อย่างไรก็ตามงานนิเทศจึงเป็นงานที่หัวหน้าหน่วยงานปฏิบัติต่อบุคคลากรในความดูแลวงการพยาบาลของประเทศไทยในปัจจุบัน ตำแหน่งผู้นิเทศการพยาบาลหรือผู้ตรวจการพยาบาลได้เปลี่ยนแปลงไป สถาบันบางแห่งยังคงมีตำแหน่ง "ผู้ตรวจการพยาบาล"

¹Dorothy E. Pettes, Supervision in Social Work, (London. George Allen & Union, Ltd., 1967), p.15.

(Supervisor) อย่างเป็นทางการ แต่บางสถาบันเลิกใช้คำว่า "ผู้ตรวจการ" โดยเปลี่ยนเป็นเรียก "ตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย" บาง "ผู้ประสานงานการพยาบาล" (Coordinator of Nursing) บาง อย่างไรก็ตามทั้งหัวหน้าฝ่ายและผู้ประสานงานการพยาบาลก็ยังคงต้องทำการนิเทศการพยาบาล (Supervision) แก่บุคลากรในหน่วยงานรวมกันกับหัวหน้าก็อยู่นั่นเอง

นักการศึกษาพยาบาลผู้หนึ่งชื่อ Perrodin ได้ให้คำนิยามว่า "Supervision หรือ การนิเทศงานคือวิธีการบริการที่จะปรับปรุงการพยาบาลโดยการส่งเสริม เร่งเร้า อุปถัมภ์ การ เจริญงอกงาม และการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่"¹ พงษ์าย ๆ ก็คือ พัฒนางานโดยการพัฒนาบุคคลนั่นเอง ส่วนนักการศึกษาพยาบาลอื่น ๆ เช่น Kron² ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า "การนิเทศเป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกับของ กลุ่มชน ผู้ตรวจการพยาบาลต้องเป็นผู้มีความสามารถใช้วิธีการจากวิทยาการต่าง ๆ เช่น การติดต่อสื่อสาร มนุษยสัมพันธ์ การบริหารงานบุคคล การศึกษา และอื่น ๆ"³ Motth ให้นิยามว่า "การนิเทศงานคือกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่งหรือ เป็นกระบวนการที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Dynamic process) ซึ่งผู้ให้การนิเทศจะคอยให้กำลังใจและเข้าร่วมในการพัฒนาตนเองแก่ผู้รับการนิเทศ"³ Matheson กล่าวว่าการนิเทศการพยาบาลเป็นกระบวนการของการ เป็นผู้นำ และเขาได้ให้ความหมายของการนิเทศการพยาบาลไว้ว่า

...การนิเทศการพยาบาลไม่ใช่เป็นการตรวจตรา ควบคุมหรือแนะนำ แต่เป็นการกระตุ้นให้มีการทำงานร่วมกันในโครงการนั้น ๆ เพื่อให้

¹ Cecilia M. Perrodin, Supervision of Nursing Service Personnel, (New York : Mcmillan), 1958, p.1

² ThoraKron, Nursing Team Leadership, (Philadelphia Saunders), 1967, p.36.

³ Adelpa Motth and Mirian M. Rites, Developing the Supervisor Skill in the Nurse, (New York: McMillan, 1966), p.133.

บริการแก่ผู้ป่วยได้ดีขึ้น แต่ต้องคำนึงถึงกระบวนการทางสังคมที่จะทำให้สมาชิกทำงานรวมกันไปจนถึงจุดหมายอันเดียวกัน โดยให้ทุก ๆ คนได้ใช้ความรู้ ความสามารถของตนให้มากที่สุด และผู้นิเทศงานจะต้องเข้าใจพฤติกรรมของสมาชิก สภาพทางสังคม หน้าที่ของพยาบาล นโยบาย (Policy) วิธีการ (Procedure) และการจัดองค์การในการบริหารงานของโรงพยาบาล...¹

จากคำนิยามที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่า การนิเทศงาน (Supervision) หมายถึงการควบคุมตรวจตรางานซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมินผลงาน การสอนและแนะนำงานแก่ผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ปฏิบัติงานโดยผลตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ในการควบคุมงาน ผู้นิเทศจำเป็นต้องเข้าใจหลักการสอนและ หลักการบริหารงานควบคู่กันไป ฉะนั้นผู้ตรวจการหรือผู้นิเทศงานที่ดีจึงควรมีคุณสมบัติ เป็นผู้บริหารหรือเป็นหัวหน้างานที่ดี และเป็นครูที่ดีด้วย

การนิเทศงานที่ดีควรยึดถือความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน ในความหมายของความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานนั้น **ในหนังสือคู่มือการนิเทศงาน** พยาบาลสาธารณสุข"ของกองการพยาบาล ได้กล่าวถึงปรัชญาของการนิเทศว่าต้องยึดความเป็นประชาธิปไตยของการทำงาน และได้ให้ความหมายของความเป็นประชาธิปไตยของการทำงานไว้ว่า

...หมายถึงผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีเสรีภาพในการทำงานภายในขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบของตน สำนึกและพยายามเข้าใจในความรับผิดชอบของผู้อื่น ทำให้เกิดความร่วมมือปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผล...²

¹ Evelyn Matheson, "Supervision in Nursing" International Nursing Review, VIII (November - December, 1961), p. 54.

² กองการพยาบาล, คู่มือการนิเทศงานพยาบาลสาธารณสุข, (พระนคร, 2517), หน้า 7.

ความเชื่อหรืออุดมการณ์ของผู้นี้เทศงานมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อพฤติกรรมของการนี้เทศงานจะเป็นไปในระบบการไร้อำนาจหรือระบบประชาธิปไตย ผู้นี้เทศงานที่จะสามารถควบคุมงานโดยใช้วิธีการแบบประชาธิปไตยนั้น จะต้องมื่ออุดมการณ์และความเชื่อในระบบประชาธิปไตยด้วย ฉะนั้นการนี้เทศงานตามแนวความคิดใหม่จึงขึ้นอยู่กับว่าผู้นี้เทศงานมีความเชื่อในการปกครองแบบใด ความเชื่อนี้มีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นี้เทศงาน

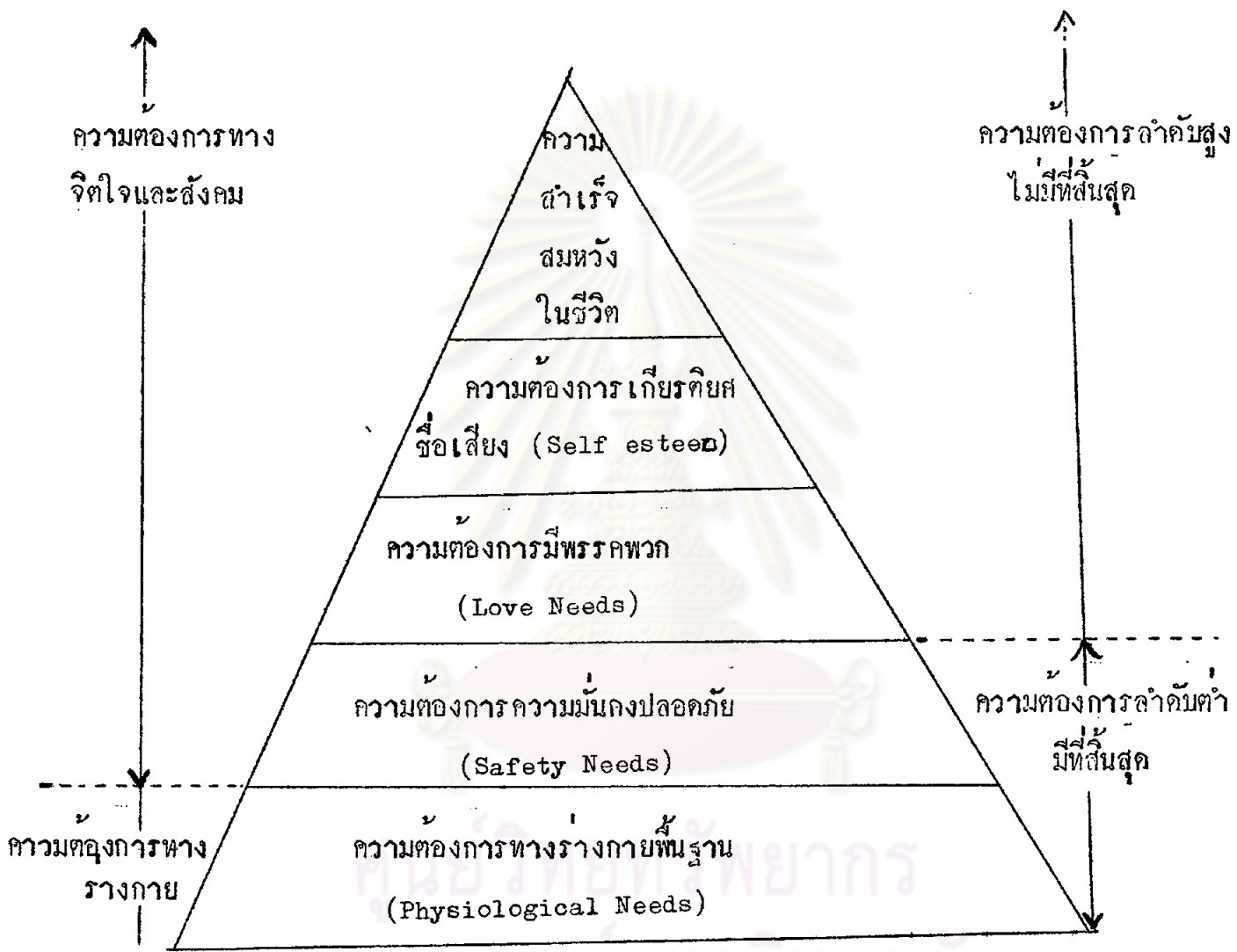
ปรัชญาการนี้เทศงานพยายามหาของสัมพันธ์กันกับปรัชญาการพยาบาล ปรัชญาการศึกษาพยาบาล และปรัชญาการบริหาร ดังกล่าวแล้ววว่าผู้นี้เทศความคุมงานที่ดีคือผู้บริหารที่ดีและครที่ดี ฉะนั้นพยาบาลผู้นี้เทศงานควรจะได้ตระหนักในแนวความคิดใหม่ของการศึกษาที่ว่าการศึกษาคือการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของสังคมมีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงของปรัชญาการศึกษาและการบริหารซึ่งปัจจุบันโลกเราอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปรัชญาต่าง ๆ จึงอาจเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของภาวะแวดล้อม

ความสามารถในคานมนุษย์สัมพันธ์ (Human relationship) มีความสำคัญมากที่จะช่วยให้การนี้เทศงานเป็นไปโดยสำเร็จราบรื่น ทั้งนี้เพราะการนี้เทศงานเป็นกิจกรรมที่กระทำกับบุคคล (Human Being) การที่จะทำงานร่วมกับบุคคลากรจำนวนมากจึงจะต้องมีความแตกต่างกัน (Individual difference) และเพื่อมุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือประสานงานกันนั้นย่อมเป็นสิ่งยากลำบากอยู่มากน้อย ผู้นี้เทศจำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถคานมนุษย์สัมพันธ์สูง มีศิลปการจูงใจ มีความเข้าใจความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Human Basic Needs) ความเข้าใจความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ จะช่วยให้ผู้นี้เทศงานเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลากรในความดูแลได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะว่าความต้องการ (Needs) ของมนุษย์เป็นเครื่องผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาต่าง ๆ กัน เมื่อผู้นี้เทศงานเข้าใจในพฤติกรรมของบุคคลากรแล้วก็ย่อมจะเป็นการง่ายที่จะใช้ศิลปการจูงใจ และสร้างมนุษย์สัมพันธ์ให้เกิดขึ้นโดยมุ่งหวังผลขั้นสุดท้ายคือการนี้เทศงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จราบรื่นในหน่วยงานนั้น ๆ

ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์แบ่งตามทฤษฎีของ Maslow (Maslow Hierachy of Needs) โดยสังเขป

ปิรามิดแห่งความต้องการของมนุษย์โดย Maslow¹

¹A.H., Maslow., Motivation and Personality, (New York, Harper and Brothers, 1954), p.200.

1. ความต้องการทางร่างกายขั้นพื้นฐาน (The Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการยังชีพให้รอด และช่วยให้อวัยวะมีสภาวะทางสรีรวิทยาเป็นปกติ แต่ความต้องการนี้มีลำดับของการสิ้นสุดหรือเพียงพอ

2. ความต้องการในความมั่นคงและปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สินและการทำงาน ซึ่งเมื่อมีผลมาจากภาวะแวดล้อมและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคคลิกภาพมาก

3. ความต้องการมีพวกพ้อง (The Love Needs) หมายถึงความต้องการเป็นที่รักและต้องการรักผู้อื่น โดยเริ่มต้นจากรักของบิดามารดาไปจนถึงเพื่อนและสังคม ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) จะช่วยให้มนุษย์สามารถอยู่รวมในสังคมได้ด้วยความอบอุ่นมั่นใจและยินดีร่วมมือในกิจการของส่วนรวม

4. ความต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง (Eg. needs or the needs for Self Esteem) หมายถึงความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือว่ามีค่าสำคัญ จากครอบครัว เพื่อนฝูง และ สังคม

5. ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต (The Needs for Self-actualization or self fulfillment) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่มนุษย์จะพึงมีได้ นั่นคือความต้องการรู้พลังความสามารถของตนเองว่าจะเจริญพัฒนาต่อไปได้อย่างไร ไม่มีวันสิ้นสุด เพื่อความสมบูรณ์สมหวังของชีวิต (Self-actualization)

Maslow เชื่อว่าความต้องการของมนุษย์จะเจริญเป็นขั้น ๆ ไปตามลำดับ มนุษย์จะไม่เจริญพัฒนาถึงขั้นที่สูงกว่า ถ้าเขายังไม่ได้รับความพอใจในความต้องการขั้นต่ำกว่า อย่างไรก็ตามการพัฒนาทางจิตใจต้องการเวลาและการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ และต้องอาศัยพื้นฐานของอารมณ์ที่สมบูรณ์ของเดิมของผู้นั้นด้วย ผู้บริหารที่เข้าใจในความต้องการระดับต่าง ๆ ของมนุษย์ย่อมจะเข้าใจในธรรมชาติ และความแตกต่างของมนุษย์โลกชั้นกว่า และจะสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ถูกต้อง

ปัญหาการบริหารจึงขึ้นอยู่กับว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นวิชาการที่อ่านและเรียนไถ่ยากมาก ผู้เฒ่าหรือผู้บริหารเองก็เป็นมนุษย์ที่ได้รับอิทธิพลจากภาวะแวดล้อมรอบตัวเดียวกัน จึงต้องพยายามที่จะเรียนให้รู้จักตนเองให้เสียก่อน จึงจะสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ก็ขึ้น

จากการอภิปรายข้างต้นจะเห็นว่าการเลือกหาตัวบุคคลมาเป็นผู้นำทางการพยาบาลจะต้องคำนึงถึงหลายสิ่งหลายอย่างด้วยกัน ผู้เฒ่าหรือผู้บริหารก็จัดเป็นผู้นำทางการพยาบาลคนหนึ่ง ที่มีความสำคัญที่จะผลักดันงานของโรงพยาบาลให้ก้าวหน้ามีมาตรฐานสูงขึ้น บรรยากาศของการพยาบาลในแต่ละแผนกจึงขึ้นอยู่กับผู้เฒ่าหรือผู้บริหารพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนผู้ป่วยและเจ้าหน้าที่พยาบาลมาก กิจกรรมต่าง ๆ ทางพยาบาลย่อมมากขึ้นด้วย พยาบาลที่อยู่ในฐานะตำแหน่งผู้ตรวจการพยาบาลจะทำหน้าที่ช่วยเหลือหัวหน้าพยาบาลและเจ้าหน้าที่พยาบาลทุกระดับที่ตนรับผิดชอบโดยการนี้เทศงาน ดังนั้นผู้ตรวจการพยาบาลจึงเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานให้เป็นผู้มีอำนาจสั่งการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พยาบาลในบังคับบัญชา เพื่อให้งานดำเนินไปตามจุดประสงค์และนโยบายที่วางไว้ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นผู้ให้การอบรม ฝึกสอน แนะนำ ช่วยเหลือประสานงาน ประเมินผลงาน ปรับปรุงและส่งเสริมงานในหน้าที่รับผิดชอบ รวมทั้งเป็นผู้สนใจให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับสวัสดิการของทุกคนในบังคับบัญชาด้วย ดังนั้นการแต่งตั้งผู้ตรวจการพยาบาล จึงมีความสำคัญมาก Alexander ได้ให้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ตรวจการพยาบาลไว้ว่า "ผู้ตรวจการควรมีความรู้อย่างกว้างขวางในแขนงวิชาที่ตนรับผิดชอบ และจะต้องมีทักษะในการให้การพยาบาลในสาขานั้น ๆ เป็นอย่างดี มีความสามารถในการบริหารงาน ผู้ตรวจการควรมีความรู้พื้นฐานขั้นต่ำปริญญาตรีทางการพยาบาลและเคยปฏิบัติงานทางด้านบริการพยาบาลมาตลอดอย่างน้อย 2-3 ปี"¹ ถ้ามาพิจารณาจากงานด้านการ

¹ Edyth L. Alexander, Nursing Administration in the Hospital Health Care System, (The C.V. Mosby Company, Saint Louis, 1972), p. 217.

นิเทศการพยาบาลในประเทศไทยปัจจุบันนี้จะเห็นว่ายังไม่มียุทธศาสตร์และหลักการปฏิบัติที่แน่นอน ส่วนมากผู้ตรวจการพยาบาลจะคัดเลือกจากบุคคลที่มีอาวุโสมากที่สุด ในหน่วยงาน หรืออาจจะคัดเลือกจากบุคคลที่มีประสบการณ์ในหน่วยงานนั้นมากที่สุด การคัดเลือกยังมีได้คำนึงถึงความสามารถหรือลักษณะเฉพาะของบุคคลอย่างจริงจัง การคัดเลือกยังไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนตายตัว ดังนั้น จึงพบว่ามีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นเสมอ หรือทำให้ผู้ตรวจการพยาบาลทำงานไม่ได้ผลดีเต็มที่ ตัวอย่างที่พบเสมอในปัจจุบันคือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจการพยาบาลกับบุคคลากรในความดูแลมีน้อยมาก จึงมีปัญหารื่องความไม่เข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่าย ทางฝ่ายบุคคลากรซึ่งอาจจะเห็นหน้าตัก หรือพยาบาลประจำการอาจมีความเห็นว่าผู้ตรวจการพยาบาลทำหน้าที่คอยจับผิดบุคคลากร หรือผู้ตรวจการพยาบาลเองไม่รู้จักบุคคลในความดูแลเพียงพอ โอกาสที่จะพัฒนางานโดยการพัฒนาบุคคลจึง เป็นไปโดยยาก และเรื่องจำนวนตึกหรือหน่วยงานที่อยู่ในความดูแลของผู้ตรวจการคนใดคนหนึ่ง (Span of Control) มีมากเกินไปก็กำลังเป็นปัญหาที่วงการพยาบาลประสบอยู่อย่างหนัก ผู้วิจัยในฐานะที่ทำงานในหน้าที่หัวหน้าตึกซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตรวจการอย่างมาก จึงสนใจใคร่จะศึกษาถึงหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ตรวจการพยาบาล และบทบาทของผู้ตรวจการพยาบาลในโรงพยาบาลต่าง ๆ ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายทั่วไปว่า จะศึกษาบทบาทของผู้นิเทศการพยาบาลที่มีอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับบริการพยาบาล ส่วนวัตถุประสงค์เฉพาะมีดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาคุณสมบัติส่วนตัวของผู้นิเทศการพยาบาลเกี่ยวกับพื้นฐานการพยาบาล
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้นิเทศการพยาบาล
3. เพื่อศึกษาถึงเกณฑ์ในการเลือกผู้ตรวจการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาบทบาทของผู้นิเทศการพยาบาลในกรุงเทพมหานคร เท่านั้น โดยจะศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้นิเทศการพยาบาล ส่วนความแตกต่างเรื่องหน่วยงานที่ปฏิบัติไม่ถือว่ามีอิทธิพลต่อการทำงานของผู้นิเทศการพยาบาล การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะงานของผู้นิเทศการพยาบาล เป็นความคิดเห็นของ ผู้ตรวจการเองและหัวหน้าตึกที่อยู่ในหน่วยงานเท่านั้น

2. สถาบันที่จะสำรวจความคิดเห็นครั้งนี้สำรวจจากโรงพยาบาลที่อยู่ในสังกัด มหาวิทยาลัย กรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เทศบาลกรุงเทพมหานคร กรมแพทยทหารกระทรวงกลาโหม กรมแพทย์กระทรวงมหาดไทย และเอกชน ที่เป็นทั้ง สถานบริการพยาบาลและสถาบันการศึกษาพยาบาล

3. ตัวอย่างประชากรที่ใช่ในครั้งนี้ เป็นผู้ตรวจการพยาบาล และหัวหน้าตึก ทุกคนจากโรงพยาบาลดังกล่าวแล้วในข้อ 2 จำนวนผู้ตรวจการ 41 คน หัวหน้าตึก 153 คน

ปัญหาที่ต้องการวิจัยครั้งนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ตรวจการพยาบาลและหัวหน้าตึกในหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาลแตกต่างกันหรือไม่

2. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการนิเทศการพยาบาลในปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบหรือไม่

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงงานของผู้ตรวจการพยาบาล และเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ตรวจการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

1. ความคิดเห็นของผู้ตรวจการพยาบาลและหัวหน้าตึกในหน่วยงานเกี่ยวกับคุณภาพในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการพยาบาล ไม่แตกต่างกัน
2. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการนิเทศการพยาบาลนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงงานของผู้ตรวจการ และเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ตรวจการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยนี้

บทบาท หมายถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องปฏิบัติทั้งในหน้าที่การงานโดยตรง และหน้าที่ซึ่งมุ่งหวังว่าควรจะทำในการปฏิบัติงานของผู้นิเทศการพยาบาล

ผู้นิเทศการพยาบาล คือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการพยาบาล หัวหน้าฝ่ายและผู้อำนวยการงานด้านการพยาบาล (Co-ordinator of Nursing) ซึ่งหมายถึงผู้ที่ปฏิบัติงานโดยยึดหลักที่จะปรับปรุงการพยาบาลผู้ป่วยโดยการส่งเสริม เร่งเร้า อนุมัติผลการเจริญงอกงามและการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ

บริการพยาบาล หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยให้ประสบผลดังวัตถุประสงค์

หัวหน้าตึก หมายถึงผู้ที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในทีมสุขภาพทุกคนภายในหอผู้ป่วย และเป็นแบบอย่างที่ดีในการให้บริการพยาบาลแก่ผู้ป่วย

โรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร หมายถึงโรงพยาบาลที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยซึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานครที่สังกัดมหาวิทยาลัย กรมแพทยทหารกระทรวงกลาโหม กรมแพทยทหารกระทรวงมหาดไทย กรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เทศบาล กรุงเทพมหานคร และสังกัดเอกชนเท่านั้น

ประโยชน์ของการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัยมีดังนี้

1. สำหรับตัวผู้วิจัยเองในฐานะหัวหน้าศึกษาคาดว่าการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในแง่ของการประสานงานกับบุคลากรทางการแพทย์ และทั้งยังได้เข้าใจความคิดเห็นของผู้ตรวจการพยาบาล เกี่ยวกับข้ออุปสรรคและปัญหาในการปฏิบัติงานด้วย
2. สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมเทศการพยาบาลได้เข้าใจถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง และทั้งยังได้ผลของการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเอง
3. สำหรับผู้บริหารโรงพยาบาล ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา กัดเลือก และแต่งตั้งบุคคลที่จะเป็นผู้นำเทศการพยาบาล

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย